

Advokat Michael Hopp
Plesner Advokatfirma

mho@plesner.com

GENERALDIREKTØREN

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK-0999 København C
T +45 3520 3040
www.dr.dk

Maria Rørbye Rønn
D +45 3520 8012
E mrr@dr.dk
08.07.2014

Kære Michael Hopp,

På vegne af Aleris-Hamlet Hospitaler og en involveret læge, har du den 8. april klaget over udsendelsen *DR2 Undersøger: Skønhedens skyggeside*, der blev sendt den 10. marts 2014. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du den 19. maj klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og lavet en indstilling til min afgørelse.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg – med en enkelt undtagelse – har valgt at følge. Undtagelsen omhandler den involverede læges adgang til at gennemse den samlede skjulte optagelse. Jeg kan ikke følge indstillingens anbefaling herom. Det vil være et brud på DR's principielle linje på området og lægen har allerede fået indsigt i den relevante del af optagelserne.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Generaldirektør

Kopi: Journalen

Redaktionschef Niels Hagen Rasmussen
Jurachef Peter Skov
Etikchef Inger Bach
Direktør Anne-Marie Dohm

Indstilling fra lytternes og seernes redaktør

Klage over *DR2 Undersøger: Skønhedens Pris* sendt 10. marts 2014

På vegne af Aleris-Hamlet Hospitaler og en involveret læge, har advokat Michael Hopp siden den 7. oktober klaget til DR i forbindelse med først optagelser med skjult kamera samt baggrunden for programmet og endelig over det færdige program.

Det foreligger således over otte måneder en meget omfattende korrespondance, som det er vanskeligt at gengive kort og fyldestgørende.

I processen forud for udsendelsen af programmet svarede redaktionen med stor forsinkelse på kritikken fra klager. Den 6. og 7. marts sammenfattede klager sine kritikpunkter og bad lytterens og seernes redaktør om at gribe ind på forhånd.

Advokat Michael Hopp skrev bl.a.

Klagepunkt 1: Udlevering af råbåndsoptagelser fra besøget hos Hamlet
DR har fortsat ikke givet Hamlet adgang til de fulde råbåndsoptagelser vedrørende konsultationen. Dermed har Hamlet ikke mulighed for at forholde sig sundhedsfagligt og juridisk til de beskyldninger, der fremsættes. Det kan ikke understreges kraftigt nok, at beskyldningerne relaterer sig til tilsidesættelse af en oplysningspligt, dvs. at der ikke er blevet meddelt nogle oplysninger, som burde have været meddelt. Dette kan man kun forholde sig sundhedsfagligt og juridisk til, hvis der gives adgang til alle optagelserne vedrørende den omhandlede konsultation. Klagepunktet vedrørende adgangen til råbåndsoptagelser fastholdes derfor.

Klagepunkt 2: Mangelfuld begrundelse
Det fastholdes også som et selvstændigt klagepunkt, at DR ikke har givet fyldestgørende begrundelse for, hvorfor der ikke kan gives Hamlet adgang til de fulde råbåndsoptagelser vedrørende konsultationen hos Hamlet. Der gives fortsat ingen begrundelse.

Klagepunkt 3 og 4: DR's brug af skjult kamera og DR's brug af agent provocateur

Jeg fastholder, at brugen af skjult kamera fortsat er ulovlig. De synspunkter, jeg har givet udtryk for, er ikke i substansen blevet besvaret af Niels Hagen Rasmussen.

I særdeleshed har Niels Hagen Rasmussen ikke forholdt sig til indholdet af de artikler, der blev linket til i mit seneste brev og deres betydning

for, om der er en offentlig interesse i, at der anvendes skjult kamera, og om der er en offentlig interesse i, at de skjulte optagelser bringes. I forhold til mit brev af 6. marts 2014 skal jeg præcisere, at jeg naturligvis er på det rene med, at DR's program omhandler oplysningspligten i relation til patienter, der ikke har fået indopereret brystimplantater bagved brystmuskulaturen, men derimod foran. Det er uforståeligt, at Niels Hagen Rasmussen fastholder, at den relevante patient ikke har fået korrekte oplysninger, og at hun blev fravalgt af en anden grund. Journalist Christian Andersen er da også af en helt anden opfattelse, jf. hans email af 4. oktober 2013, jf. bilag 2 til min klage af 15. november 2013 (vedhæftet). Her skriver Christian Andersen følgende: "Tak for din mail i går vedr. vores mulige case. Jeg medgiver, at hun kan deltage i screeningsprogrammet. Som følge heraf deltager hun ikke i vores tv-program, da hun har fået korrekt information hos jer". Det fremgår utvetydigt, at patienten har fået korrekt information, og at dette netop er årsagen til, at hun ikke deltager i DR's program. Dette viser, at DR udmærket har været i stand til at skaffe de ønskede oplysninger uden brug af skjult kamera og agent provocateur, men at disse oplysninger bare ikke passede ind i det billede af (påstået) misinformation, som er programmets hovedbudskab, og som man derfor var nødt til at fremprovokere og optage med skjult kamera. Klagepunkterne vedrørende brug af skjult kamera og agent provocateur fastholdes derfor.

Klagepunkt 5: DR's sagsbehandlingstid

Niels Hagen Rasmussen forholder sig ikke til dette klagepunkt; og det fastholdes derfor.

Klagepunkt 6: DR's svarfrist

Niels Hagen Rasmussen forholder sig ikke til dette klagepunkt; og det fastholdes derfor.

Klagepunkt 7: Afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med forelæggelsen

Christian Andersens email af 29. september 2013 er meget svær at misforstå:

"Ovenstående udskrift består af den del af optagelsen, hvor mammografiundersøgelse bliver omtalt, og det er den del af den samlede optagelse, DR vil sende i tv, muligvis i en forkortet version." Det fremgår ret klart, at det fremsendte er de optagelser, hvor mammografiundersøgelser bliver omtalt. Dette var ikke tilfældet, som

det tydeligt kan ses ved at sammenholde passagen i emailen med udskriften fremsendt den 3. marts 2014, der imidlertid stadig er ufuldstændig. Der er for så vidt tale om en ren tilståelsessag. Klagepunktet fastholdes derfor.”

Senere samme dag svarede lytternes og seernes redaktør bl.a.:

”Du beder først og fremmest om, at jeg foranlediger, at programmet ikke sendes, før jeg har haft mulighed for at behandle klagen. Jeg har imidlertid meget begrænsede muligheder for lave en formel klagebehandling om redigeringen af en udsendelse, der endnu ikke er udsendt. Derimod kan jeg efterprøve, om de anførte kritikpunkter har været overvejet af de ansvarlige i DR og jeg kan undersøge, om der er så åbenlyst graverende forhold, at jeg må anbefale en udskydelse af sendetidspunktet.

Således har jeg gennemgået dine kritikpunkter og sikret mig, at den ansvarlige redaktør kender dem og har forholdt sig til dem. Samtidig har jeg sikret mig, at der foreligger de nødvendige tilladelser fra den relevante direktør til den brug af skjult kamera, som der har været tale om. Jeg har ligeledes tjekket, om din klient samlet har haft rimelig tid til at overveje sit svar og eventuelle medvirken. Der er intet i nævnte gennemgang, der giver mig noget sikkert grundlag for at anbefale, at udsendelsen ikke sendes på mandag.

Om den endelige redigering viser sig at være fair og retvisende, kan jeg ikke vurdere på nuværende tidspunkt. Udsendelsen bringes på DR-ledelsens ansvar og så må den efterfølgende gennemgang og klagebehandling vise, om udsendelsen og forløbet samlet lever op til god presseskik og DR's regler for fairness, brug af skjult kamera mv.

Klagepunkt 1, 2, 3, 4 og 7 kan jeg af nævnte grunde ikke tage stilling til på forhånd, men der foreligger som nævnt tilladelser til de skjulte optagelser og brugen af dem fra den relevante DR-direktør ligesom din klient er blevet forelagt de optagelser, som DR vil vise.

Vedr. klagepunkt 5 og 6 er jeg på det foreliggende grundlag enig i, at DR's formelle klagesvar på jeres klage af 15. november kommer utilfredsstillende sent. Når jeg ikke anser dette som en stærk begrundelse for ikke at sende programmet på mandag, skyldes det, at din klient siden september 2013 har været bekendt med vinklen i DR's optagelser og at der i 2013 har været forelæggelse og dialog om eventuel medvirken. Som jeg p.t. kender forløbet, er der således ikke tale om, at din klient pludselig med kort varsel skal tage stilling til nye spørgsmål.

Hvis I efter at have set den samlede udsendelse på mandag vil fastholde kritikken, vil jeg opfordre til, at din klient foranlediger en programklage på grundlag af det faktisk udsendte.

Skulle den blive afvist af DR, vil I som bekendt have mulighed for at gå videre med sagen til Pressenævnet eller undertegnede."

Programmet blev sendt den 10. marts 2014 på DR2.

I sin efterfølgende programklage af 8. april uddybede advokat Michael Hopp kritikken på vegne af Aleris-Hamlet. Grundlaget var fortsat de syv klagepunkter, der er gengivet ovenfor.

Den ansvarlige redaktionschef svarede på DR's vegne den 15. maj og afviste her samtlige klagepunkter.

Den 19. maj fastholdt advokat Michael Hopp på sin klients vegne klagen i sin helhed og anmodede lytternes og seernes redaktør om at behandle sagen.

Jeg har nu gennemgået sagen og afleverer hermed min indstilling:

I det følgende gennemgås hvert af de syv klagepunkter. Der redegøres under hvert punkt for klagens hovedindhold, DR's svar samt mine kommentarer.

Klagepunkt 1: Adgang til råbåndsoptagelser fra besøget hos Hamlet

Klager skriver bl.a.:

"Programmets helt centrale beskyldning er, at privatklinikker ikke giver fyldestgørende oplysninger til patienter i forbindelse med brystforstørrende operationer, og herved tilsidesætter den legale oplysningspligt. En sådan beskyldning om ikke at have gjort noget, som man skulle have gjort, er meget vanskelig - for ikke at sige umulig - at forsvare sig imod, hvis ikke der gives den anklagede adgang til at se alle de skjulte optagelser vedrørende vedkommende selv. Det er ganske enkelt for letkøbt at vise seerne et redigeret udklip af en konsultation og basere anklagen på, hvad der ikke blev sagt, ved at sige noget i retningen af: "Her kan I selv se: De siger ikke det, som de skal". Her må det være helt afgørende for troværdigheden af programmet, at den, der anklages, får mulighed for at se, om den relevante information findes i det materiale, der er blevet klippet ud af optagelsen."

"I nærværende sag består de krænkende oplysninger i, at Hamlet beskyldes for ikke at have iagttaget en oplysningspligt i relation til en konsultation. En effektiv kontrol af rigtigheden af disse oplysninger i form af den foreskrevne forelæggelse kan kun ske ved, at Hamlet får adgang til at se alle de skjulte optagelser, der er foretaget på Hamlet."

DR anfører i sin afvisning bl.a.:

"Din klient er blevet præsteret for en præcis ordret udskift af alt på optagelserne som vedrører muligheden for at deltage i mammografiscreeningsprogrammer eller muligheden for at opdage forstadier til kræft eller kræftknuder i bryster, hvor der er indopereret implantater. Samtidig er din klient blevet tilbudt at se de optagelser, udskriften er foretaget på baggrund af. Vi fastholder derfor stadig, at vi ubetinget har opfyldt vores forpligtelse om forelæggelse. Og vi vil igen påpege, at vi ikke har nogen tvivl om, at den udskrift vi har præsenteret er fuldt dækkende for den relevante dialog. Det er meget tydeligt og konkret, når der på optagelserne bliver talt om noget, der har relation til muligheden for at deltage i mammografiscreeningsprogrammer eller muligheden for at opdage forstadier til kræft eller kræftknuder i bryster, hvor der er indopereret implantater foran brystmuskulaturen."

Min kommentar:

Klager forlanger, at optagelserne i deres helhed skal forevises Aleris-Hamlet. Det er imidlertid den læge, der er blevet udsat for de skjulte optagelser, der i første række har krav på at få optagelserne forelagt.

DR's har ikke i sit svar givet en fyldestgørende begrundelse for ikke at give den involverede læge mulighed for at se hele den skjulte optagelse. Der forekommer ikke at være afgørende hensyn, der taler imod at give lægen mulighed for at gennemse den samlede optagelse af konsultationen. Selvom DR i denne sag har levet op til sædvanlige standarder for forelæggelse er der intet til hinder for, at DR lader lægen se den samlede optagelse fra konsultationen.

Klagepunkt 2: Mangelfuld begrundelse vedrørende udlevering af råbånd

Klager skriver bl.a.

"DR har undervejs i korrespondancen med Hamlet ikke på noget tidspunkt givet en begrundelse for, hvorfor de omtalte råbånd ikke kunne udleveres. DR har blot henvist til, at man normalt ikke udleverer råbånd. Der er ikke givet nogen konkret begrundelse for, hvilke hensyn, der skulle tale imod at give Hamlet adgang til at se optagelserne i nærværende tilfælde. Som nævnt flere gange er det kun råbånd vedrørende Hamlet, der ønskes adgang til. Her er der ingen hensyn til udenforstående, der risikere at blive krænket."

DR anfører i sin afvisning at den relevante del af optagelser er blevet forelagt og tilføjer:

"Det er ikke DRs praksis at udlevere råbånd og at give adgang til materiale, der på ingen måde har – eller kunne have – indflydelse på den kritik, der rejses i programmet."

Min kommentar:

DR argumenterer for, at man af princip aldrig offentliggør mere, end man selv anser for nødvendigt. Det ville klart være at foretrække, hvis en sådan afvisning byggede på konkrete hensyn. Der kan være sager, hvor det er rimeligt og forsvarligt at give udvidet indsigt i optagelser for at kunne dokumentere, at redigeringen er fair. Jeg er i den aktuelle sag ikke stødt på forhold, der bør forhindre at den involverede læge får mulighed for at se den samlede skjulte optagelse af konsultationen.

Klagepunkt 3: DR's brug af skjult kamera

a. Dokumentationen kunne skaffes på anden måde

Klager henviser til, at det er et krav for tilladelse til skjulte optagelser, at "... den fornødne journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde." Det hedder videre:

"Jeg har allerede i brevet af 15. november 2013 redegjort for, at ingen af de nævnte betingelser er opfyldt i forhold til Hamlet, fordi DR kunne have skaffet oplysningerne på anden vis, nemlig ved at tale med en rigtig patient. I programmet nævnes det, at DR har talt med flere patienter, så denne fremgangsmåde har altså været inden for rækkevidde vedrørende dokumentation for misinformation. DR har oven i købet talt med en tidligere patient fra Hamlet, men hende fravalgte man, fordi hun netop havde fået korrekt information."

Det kan således konstateres, at DR har været i kontakt med relevante patienter, men at disse er blevet fravalgt, fordi de ikke passede ind i historien om misinformation på privathospitalerne. Derfor gik man over til skjult kamera og agent provocateur for at få de oplysninger, man skulle bruge til sin historie.

Denne fremgangsmåde er stærkt kritisabel. Når man har adgang til rigtige patienter med rigtige erfaringer, må man naturligvis benytte sig af dem og deres erfaringer og ikke iværksætte skjult kamera og agent provocateur.”

I DR's afvisning hedder det herom:

”DR afviser, at vi ikke har forsøgt at fremskaffe dokumentation på anden vis og vi fastholder, at brug af skjult kamera i denne sag, er fuld berettiget for at kunne dokumentere, hvad der rent faktisk skete og blev sagt bag de lukkede døre i konsultationen

Vi har på baggrund af en omfattende research rigtig nok kommet i kontakt med en enkelt tidligere patient på Hamlet. Som vi tidligere har gjort dig opmærksom på, er din udlægning af forløbet omkring den tidligere patient til gengæld ikke korrekt. Der var ikke tale om, at casen blev fravalgt fordi hun havde fået korrekt information.

Hun blev fravalgt, fordi det viste sig, at hun havde misforstået, at vores program omhandler implantater lagt foran brystmuskulaturen. Hun havde i stedet fået indlagt implantater bag brystmuskulaturen, hvilket er en helt anden problemstilling, end den programmet forholder sig til.”

Min kommentar:

For at opfylde kravene til brug af skjult kamera skal DR her kunne begrunde, hvorfor det ikke har været muligt at lave historien på basis af interviews med patienter, der har været udsat for den påståede mangelfulde information. I klagesvaret henvises her blot til, at der har været tale om *”... en omfattende research”*. Det er ikke i sig selv en fyldestgørende begrundelse.

På forespørgsel oplyser redaktionen, at den har udfoldet mange bestræbelser på at få patienter til at stå frem i udsendelsen. I speaken i selve udsendelsen beskrives, hvordan redaktionen netop tog sagen op efter en henvendelse fra en patient, der føler sig dårligt informeret. I forsøget på at få fat i flere, har redaktionen bl.a.:

- Lavet flere efterlysninger på Aftenshowets Facebook-side i april 2013. Bl.a.: <https://www.facebook.com/Aftenshowet/posts/10151581078113112>
- Lagt efterlysninger på debatfora under bl.a. mylooks.dk og baby.dk

- Direkte kontaktet kvinder via debatfora som de nævnte og via flere Facebook-grupper
- Kontaktet strip-bureau
- Lagt efterlysning på tekst-tv
- Kontaktet Kræftens Bekæmpelse samt Landsforeningen mod Brystkræft for at få kontakt til relevante kvinder
- Kontaktet Mammografienheden i Region Hovedstaden (der imidlertid ikke måtte udlevere navne).

Redaktionen oplyser, at denne aktivitet gav en række kontakter til patienter, der kunne bekræfte hypotesen om den mangelfulde information. Derimod var det kun to, der ønskede at medvirke i udsendelsen og her fortælle om deres oplevelser. Der er velkendt, at det er svært at få kvinder til at medvirke i udsendelser, der omhandler sådanne operationer.

Spørgsmålet er nu: Har DR udfoldet tilstrækkelige bestræbelser for at sikre dokumentation uden brug af skjult kamera og kunne udsendelsen alternativt været lavet forsvarligt uden brug af de skjulte optagelser.

Opgaven har været at finde nogen fra den gruppe kvinder, der for nylig på en klinik har fået lavet brystforstørrende operationer med implantatet placeret foran brystmusklen. Denne gruppe udgør under en promille af kvinderne i de relevante aldersgrupper, hvortil kommer, at der kan være stor reservation omkring både at henvende sig og om at medvirke.

I en sag som denne er det derfor ikke enkelt at fastslå, om der ved hjælp af andre metoder kunne være sikret kontakt til flere kvinder, der ville have medvirket. Der er imidlertid gjort så mange forsøg på at skabe kontakter, at det må vurderes at leve op til præmissen om, at dokumentationen *"... kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde"*. Samtidig indebærer de beskrevne problemer med at ramme målgruppen, at man ikke har haft praktiske muligheder for f.eks. at sende et spørgeskema til 100 berørte kvinder.

På den samlede baggrund må det konkluderes, at redaktionen på dette felt har levet op til mindstekravet for at kunne foretage skjulte optagelser.

Det er i øvrigt naturligt, at man i en sådan søgeproces også får henvendelser fra kvinder, der ikke kan bruges som cases – f.eks. fordi de har fået langt implantatet under brystmusklen. Det forhold kan man vanskeligt klandre DR for.

b. Den samfundsmæssige interesse overstiger ikke klart Hamlets krav på beskyttelse

Klager anfører, at der flere årsager til, at *"... der på ingen måde er tale om, at den samfundsmæssige interesse klart overstiger Hamlets krav på beskyttelse"*:

"For det første fremgår det direkte af selve programmet, at det ifølge den relevante myndighed, Sundhedsstyrelsen, ikke på tidspunktet, hvor de skjulte optagelser blev foretaget, var ulovligt at undlade at oplyse, at brystimplantater placeret foran brystmusklen kunne give problemer i forbindelsen med mammografiscreeninger, herunder om en særlig praksis ved Region Hovedstaden om helt at afvise kvinder med brystimplantater fra mammografiscreeninger. Forholdet beskrives også i en artikel på dr.dk - se

<http://www.dr.dk/Nyheder/Indland/2014/03/10/074956.htm>

Det er i den forbindelse underordnet, at to udenforstående jurister måtte mene noget andet end Sundhedsstyrelsen. Oplysningspligten, der er fremhævet i programmet, fremgår af bekendtgørelse om kosmetisk behandling og er i øvrigt ikke engang strafsanktioneret.

Det må i den forbindelse også tillægges vægt, at Region Hovedstaden på tidspunktet, hvor programmet blev sendt, havde ændret praksis og nu ikke længere afviste kvinder med brystimplantater foran brystmusklen i forbindelse med mammografiscreeninger.

Her medfører programmets meget lange produktionstid, at programmets overordnede vinkel forældes - hvilket burde have fået DR til at opgive programmet. På den baggrund kan det påståede lovbrud ikke længere tillægges en sådan offentlig interesse, at de skjulte optagelser hos Hamlets kan begrundes."

"For det andet gives den relevante information på skrift i form af en pjece". "Den skriftlige information, der gives, er således fuldt fyldestgørende."

"Det er imidlertid for det tredje helt centralt, at praksis vedrørende mammografiscreeninger ændrer sig, og at den på tidspunktet for foretagelsen af de skjulte optagelser var forskellig fra region til region. Hertil kommer, at mammografiscreeninger typisk først bliver aktuelle mange år efter, at den brystforstørrende operation er foretaget, hvorfor den teknologiske udvikling selvsagt kan have flyttet sig. Lægen i indslaget oplyser i den forbindelse helt loyalt, at praksis vedrørende brystforstørrende operationer ændrer sig, hvilket er fuldt tilstrækkeligt. "Patienten", dvs. journalisten, som stod bag de skjulte optagelser hos Hamlet, var 27 år, og altså langt fra at skulle til mammografiundersøgelse, der først bliver aktuelt, når hun fylder 50 år - altså 23 år senere.

På baggrund af alle ovenstående faktorer, kan der ikke siges at være en samfundsmæssig interesse, der overstiger Hamlets behov for

beskyttelse, og endnu mindre en interesse der klart overstiger Hamlets krav på beskyttelse.”

I DR's afvisning hedder der herom:

”Det er stadig DR's klare vurdering, at det er af væsentlig samfundsmæssig interesse, at kvinder med implantater placeret foran brystmuskulaturen pådrager sig en større risiko for, at forstadier til brystkræft opdages senere. Ændret praksis hos Region Hovedstaden, ændrer ikke ved programmets præmis. Det er lægens opgave at overholde informationspligten, som beskrevet i både Sundhedsloven og i Bekendtgørelsen om kosmetisk behandling. Den information, der gives under konsultationen er både i modstrid med informationerne i det skriftlige materiale og i forhold til den viden, der findes på området. Oplysningerne er ikke fyldestgørende eller korrekte – hverken før eller efter Region Hovedstadens ændring i praksis.”

Min kommentar:

Spørgsmålet om hvorvidt brystforstørrende operationer kan reducere muligheder for at opdage forstadier til brystkræft i tide – og hvorvidt patienterne informeres redeligt herom – er indlysende af samfundsmæssig relevans. Klager argumenterer med, at Sundhedsstyrelsens ikke har fundet hospitalets praksis ulovlig og at Region Hovedstaden har skiftet praksis på screeningsområdet. Disse forhold reducerer imidlertid ikke den samfundsmæssige relevans af problemstillingen, og netop myndighedernes kurs på området undersøges også kritisk i programmet.

Klager mener, at den skriftlige information fra hospitalet var tilfredsstillende – jf. bilag 4 side 9 i brev af 15. november 2013. Den tekst, der her er gengivet, giver imidlertid det indtryk, at problemerne med at lave mammografi kan løses, hvis man gør opmærksom på sit implantat. Det er helt relevant, at DR laver en kritisk dækning herom.

At screeningsmetoderne muligvis vil blive radikalt forbedret de kommende år er en vurdering, Aleris-Hamlet og den involverede læge kan fremføre i debatten om sagen. Samlet er der således grundlag for at emnets samfundsmæssige betydning må veje tungt i forhold til den krænkelse, som de skjulte optagelser indebærer for lægen og hospitalet.

Klagepunkt 4: DR's brug af agent provocateur

Klager skriver bl.a.:

”DR beskylder i programmet Hamlet for at afgive urigtige oplysninger, helt konkret i forbindelse med en konsultation på Hamlet. Den situation,

der bruges som løftestang for beskyldningerne, er imidlertid fremprovokeret af en agent provocateur, der er journalist hos DR, og som udgiver sig for at være en patient, der ønsker oplysninger i forbindelse med en mulig brystforstørrende operation hos Hamlet. Jeg skal her i det væsentlige henholde mig til, hvad der er anført i afsnit 0 ovenfor vedrørende brug af skjult kamera, herunder også i brevet til Jacob Møllerup af 15. november 2013, afsnit 1.2 og 2.3, samt i mit brev af 6. marts 2013 til Niels Hagen Rasmussen, s. 7-8, da de samme hensyn, der gør brugen af skjult kamera utilladelig i denne her sag, med mindst samme styrke gør sig gældende, når der er tale om brug af agent provocateur, herunder navnlig det forhold, at DR uden problemer kunne have skaffet de relevante oplysninger på anden vis, da DR jo netop havde haft kontakt til relevante patienter fra Hamlet, der havde førstehåndserfaringer, der kunne have været brugt. Brugen af agent provocateur er stærkt problematisk. Seeren ved ikke, hvor meget af det, som vedkommende ser, der er fremprovokeret, og hvad der ikke er.”

I DR's afvisning hedder det herom:

”Jf. klagepunkt 3, fastholder vi, at betingelserne for brug af skjult optagelser er opfyldt. I sagens natur indebærer den vurdering også, at brugen af skjult identitet er en nødvendig forudsætning for, at de skjulte optagelser kan gennemføres.”

Min kommentar:

Jeg er enig i, at klagepunktet i hovedsagen er omfattet af argumentationen omkring de skjulte optagelse – jf. pkt. 3 ovenfor. Yderligere belysning af problemstillingen vil kræve adgang til den samlede optagelse fra konsultationen.

Klagepunkt 5: DR's sagsbehandlingstid

Klager skriver:

”Jeg skal her blot henvise til mit brev af 6. marts 2014, s. 8, samt til Jacob Møllerups email af 7. marts 2014. Det er uacceptabelt, at det tager mere end 3 måneder at behandle sagen.”

I DR's svar hedder det:

"Jeres klient har siden september 2013 været bekendt med den vinkel, programmet arbejder med. Svartiden har rigtig nok været ret omfattende. Det samme har listen over klagepunkter og karakteren af spørgsmål fra jer.

Der har været en løbende dialog og der har ikke været tale om, at din klient pludselig med kort varsel skal tage stilling til nye spørgsmål.

Min kommentar:

DR skylder klager en undskyldning og en beklagelse for den omtalte svartid. Den var uantagelig lang også selvom man tager i betragtning, at klager var fuldt vidende om udsendelsens vinkler og spørgsmål.

Klagepunkt 6: DR's svarfrist

Klager skriver:

"Også her skal jeg blot henvise til mit brev af 6. marts 2014. Det er uacceptabelt, at der gives en svarfrist på 4 dage, især når DR har tilladt sig selv en svarfrist på over 3 måneder, jf. ovenfor."

DR henviser her til svaret under pkt 5 ovenfor.

Min kommentar:

Det er korrekt, at der ikke var tale om, at klagers klient med kort varsel skulle tage stilling til nye spørgsmål. Der var tale om spørgsmål, som klagers klient havde haft over et halvt år til at overveje. Ikke desto mindre var svarfristen urimelig kort og DR bør også her give klager en undskyldning.

Klagepunkt 7: Afgivelse af urigtige oplysninger i forbindelse med forelæggelsen

Klager skriver:

"Jeg skal også her i det hele henvise til mit brev af 6. marts 2014, s. 2-3. Som allerede fremhævet flere gange ovenfor er det helt centralt, at medierne giver korrekte oplysninger, hvilket sikres ved at forelægge krænkende oplysninger for den, der anklages i et program, jf. herved Vejledende regler for god presseskik punkt A.1. og A.3. Det er derfor helt centralt, at forelæggelsen skal være loyal, korrekt og fyldestgørende.

Som fremhævet ovenfor i afsnit 0 er det i sig selv i strid med god presseskik, at DR ikke giver Hamlet adgang til de fulde optagelser vedrørende Hamlet selv, hvorved Hamlet berøves muligheden for at forsvare sig.

Noget andet er imidlertid, at Hamlet misinformeres i forbindelse med forelæggelsen. Som beskrevet i mit brev af 6. marts 2014 hævder DR den 29. september 2013, at Hamlet er blevet forelagt "den del af optagelsen, hvor mammografiundersøgelse bliver omtalt". Dette viser sig den 3. marts 2014 at være forkert, idet DR nu forelægger Hamlet et nyt udskrift af samtalen fra konsultationen, hvor det tydeligt ses, at der var yderligere omtale af mammografiundersøgelserne.

Det er stærkt kritisabelt, at DR misinformerer den virksomhed, der anklages i et program vedrørende forelæggelse af oplysninger. Hermed bliver Hamlet yderligere sat ude af stand til at kontrollere rigtigheden af DR's oplysninger.

Endvidere illustrerer misinformationen behovet for, at den, der anklages i et program på baggrund af skjulte optagelser, får adgang til de skjulte optagelser."

I DR's afvisning hedder det:

"Udskriften af dialogen fremsendt den 3. marts 2014 indeholder alt, hvad der er blevet sagt, som vedrører muligheden for at deltage i mammografiscreeningsprogrammer eller muligheden for at opdage forstadier til kræft eller kræftknuder i bryster, hvor der er indopereret implantater foran brystmuskulaturen.

Det uddrag af dialogen som Christian Andersen fremsendte til din klient 29. september, var derimod den del af dialogen, som Christian Andersen påtænkte kunne blive vist i tv-programmet og som din klient skulle have mulighed for at give svar på i programmet. Der er altså på ingen måde tale om afgivelse af urigtige oplysninger. "

Min kommentar:

Forskellen mellem de to udskrifter er ikke af reel betydning for sagens substans. Der er ikke grundlag for at hævde, at DR i den forstand skulle have misinformeret. Diskussionen bekræfter imidlertid fordelene ved, at den involverede læge får mulighed for at se den samlede optagelse fra konsultationen.

Sammenfatning og konklusion

DR's optagelser fra en konsultation på Aleris-Hamlet vedrørende en brystforstørrende operation lever op til mindstekravene for brug af skjult kamera. Spørgsmålet om hvorvidt patienterne får en tilstrækkelig information om de reducerede muligheder for at opdage forstadier til brystkræft er samfundsmæssigt relevant. Samtidig har det angiveligt været svært for redaktionen at finde de berørte patienter og få dem til at fortælle deres historie til kamera. Derfor har det samlet været forsvarligt at bruge de skjulte optagelser for at dokumentere problemerne.

DR har nægtet den involverede læge adgang til at se den samlede skjulte optagelse fra den nævnte konsultation. Der er ikke givet særlige konkrete argumenter for denne afvisning. Jeg indstiller derfor, at DR ændrer denne beslutning og giver lægen adgang til at gennemse den samlede optagelse.

DR var undervejs i produktionen tre måneder om at besvare en række konkrete klager fra Aleris-Hamlet. DR bør beklage og undskylde denne lange svartid overfor hospitalet og lægen.

Jacob Møllerup, den 20. juni 2014